

ESKE

Ermittlung **schulsprachlicher Kompetenzen** in der **Erstsprache**

AMHARISCH

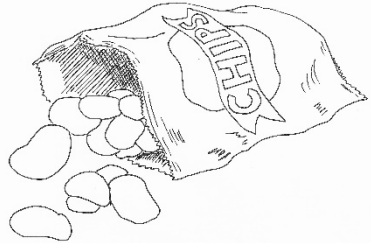
Aufgabenset 7 bis 9 Jahre Schulerfahrung

ስራዎች

1. ጽህፉን በማምበብ የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ ስጥ፡

የድንች ችግር

የድንች ችግር ቀጭን ሆኖ በዘይት የተጠበሰ የድንች ቁራጭ ናቸው። በ 19 ክፍለዘመን አንድ በዙ ከተነገረላቸው ፈጠራዎች ነው። ማን እንደፈጠረውና ማን ወደ ገበያ እንዳመጣው ብዙ ሪፖርት ተደርገዋል። የዚህ ታሪክ አውነት ለማወቅ የማይቻል ነበር ማለት ይቻላል።

አብዛኛውን ታሪክ በኮከ ጅዮርጅ ክፍም ነበር የተዘረጋ፡ በ 24 ነሐሴ 1853 ለአንድ ደስተኛ ያልሆነ ደምበኛ ለማስደሰት ድንች በቀጭን በመቆረጥ ጨው ጨምሮ በዘይት የጠበሰው። ውጤቱ ደግሞ ከደስተኛ ያልሆነ ወደ በጣም ደስተኛ የሆነ ደምበኛ አሸጋገረው። የሄ ታሪክ አውነት ሊሆን ይችላል ግን ደግሞ ሌላ ኮከ የተባለ በዛ ክፍለዘመን ተመሳሳይ ሃሳብ አንደኛነብረው አናውቃለን። ተመሳሳይ ውጤቶች በአብዛኛው የአሜሪካ የምግብ ማዘጋጃ መጽሃፎች ሰፍረው የገኛሉ። ተመሳሳይ ፍርዶዎች በታላቅ ብርጣንያ አድገዋል።

በመጀመርያ 1980 ዎች ነበር መጀመርያ ወደ ገበያ የቀረበ፡ ሆኖ ግን በብዛት ማፍራትና ወደገበያ ማቅረብ ከፍራቶይዝ ፍልስፍና በውሃላ ቆይቶ በመጨረሻ 1920 ዎች ነበር የመጣ፡ በተከተሉት አመቶች ደግሞ በትልቅ ክረይኖች ወደ አሜሪካ መጓዝ እንደችል ማሸግያው ተቀየረ፤ ወደ አውሮፓ ብ 1950 ዎች ነበር ወደ ገበያ የመጣ፤

ለምንድነው ጽሃፊው ይህን ጽሁፍ የጻፈው፤

- ለአምባቢ የድንች ችግር ታሪክ መረጃ ለመስጠት፤
- ለአምባቢ በአንድ የሚያስቅ ጨዋታ ለመዝናናት፤
- ለአምባቢ አንዴት አድርገን የድንች ችግር ማዘጋጀት እንደትችል ለማሳየት፤

የድንች ችግር ማን እንደፈለፈው አናውቃለን ወይ፤

- አዎ፤ ጅርጅ ክፍም ነበር
- የለም፤ የተለያዩ ሰዎች ሊሆኑ ይችላሉ፤
- የለም፤ ግን የት እንደተፈለፈው አናውቃለን፤

የድንች ችግር የት እንደተፈለፈው አናውቃለን፡ አውነት
ውሸት

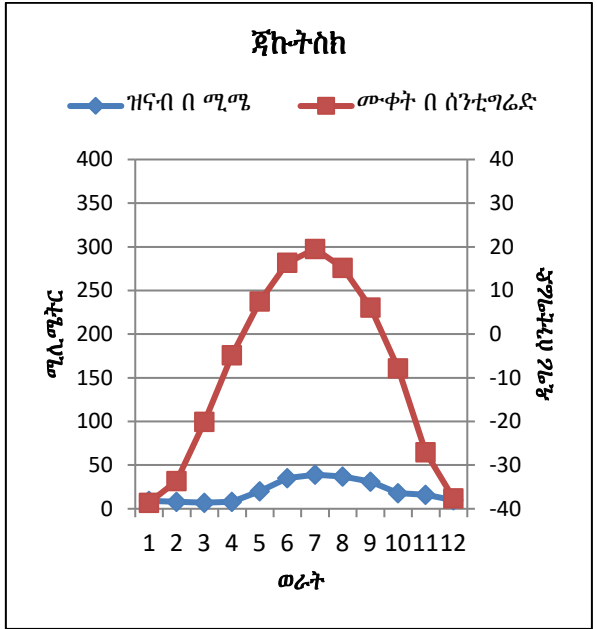
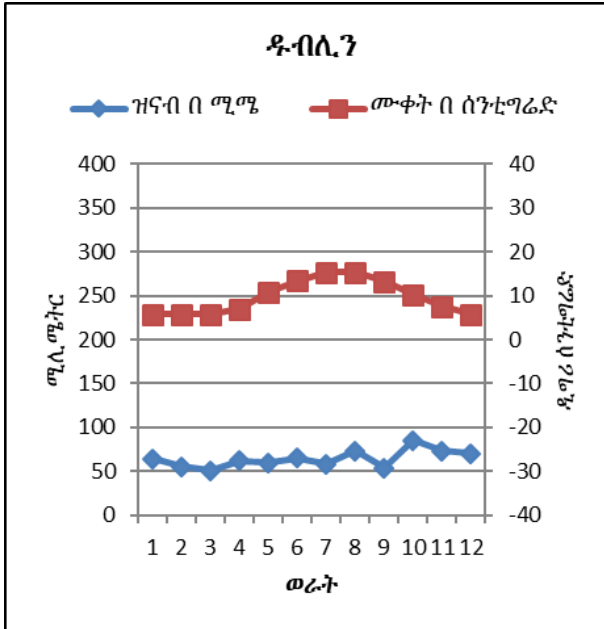
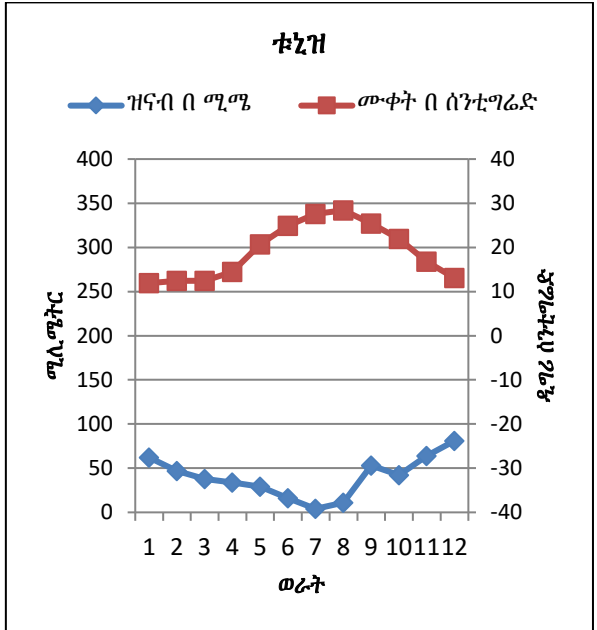
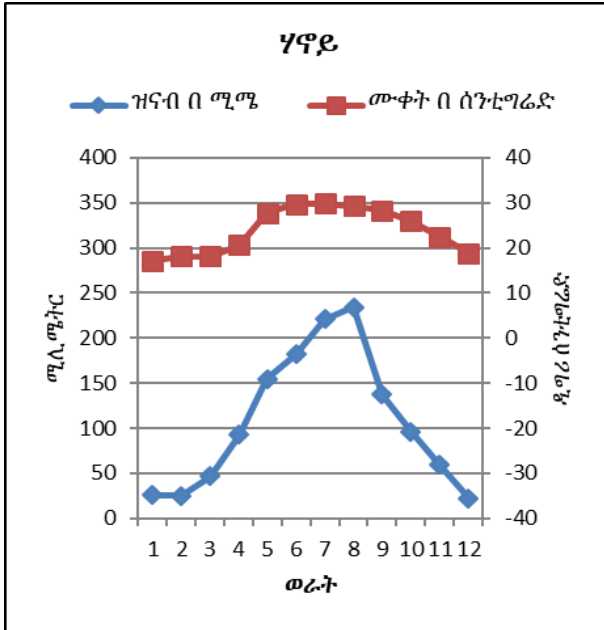
የድንች ችግር መጀመርያ በአውሮፓ ነበር ወደ አውነት
ገበያ የቀረበ፤ ውሸት

የሰው ልጅ በሃያ ክፍለዘመን በብዛት የድንች አውነት
ችግር እንዲበሉ ያደረጋቸው የተለያዩ ውሸት
መክንያቶች አሉ፤

2. አዚህ ታች አንድ አጭር ጽሁፍና የአራት ከተማዎች አራት የክሊማ ዲካሎግሞች ታገኛለህ፡ ጽሁፉ በማምበብና ዲካሎግሞች በማየት፣ ጽሁፉ ስለምን መሆኑን የቃል መግለጫ ስጥ፤

ሙቀትና ዝናብ

በአንዳንድ የአለማችን ቦታዎች በክረምት በዙ ዝናብ ይዘምባል፤ በሌላ ቦታ ደግሞ በፍጹ አይዘምብም፤ በአንዳንድ ቦታዎች ሙቀቱ ሙሉ አመት አንድ አይነት መጠን አለው፤ በሌላ ሰፊ አንድ ስዊስ ደግሞ በክረምትና በበጋ በዙ ልዩነት አለው፤ ይህን ዲካሎግሞ የሚያሳዩን አራት ከተማዎች በተለያዩ ክፍለ አለም ይገኛሉ፤ የተለያዩ የአየር ሁኔታ ደግሞ አላቸው፤ ኅዳይ በቬትናም ትገኛለች፤ ቱኒዝ የቱኒዝያ ዋና ከተማ ነች፤ በመካከለኛ ባሕር ትገኛለች፤ዱብሊን በአየርላንድ ጃኩትስክ ደግሞ በሩሲያ ምሃከል ይገኛሉ፤

ይህ ዲካሎግሞ በዝናብና ሙቀት የቆመ ዲካሎግሞ ነው፤ ዝናብ በሰንቲግራ ሆኖ በሚሊሜትር ይነበባል፤ ሙቀት ደግሞ በስተቀኝ ሆኖ በሰንቲግራድ፤ ይህ ዲካሎግሞ ዝናብና ሙቀት በገምጋም ክጥር አስከ ታኅሳስ ያሳያል፤

3. ጥያቄዎች ለ " ሙቀትና ዝናብ" [ሰራ 2]

ሀ) በሰራ 2 ያለ ጽሁፍና ዲያግራም መሰረት በማድረግ ለትክክለኛዎቹ ከተማ ምልክት አድርግ:

	Hanoi ኅኖይ	Tunis ቱኒዝ	Dublin ዱብሊን	Jakuts ጃኩትስክ
የአመቱ የሙቀቱ ገምጋም በ 5ና 15 ሰ:ግ መሃከል ይቀያየራል፡				
ከተማዎ በክረምት ጥቂት ዝናብ አላት፣ ከግንቦት እስከ ጥቅምት ደግሞ 20 ሰ.ግ ወይም ደግሞ ከሱ በላይ፡				
ዝናቡ ከጥቅምት እስከ ሚያዝያ አንደ በረዶ ሊወርድ ይችላል፡				

ለ) በሰራ 2 ያለ ዲያግራም የከተማ ጃኩትስክ በማየት ትክክለኛውን መልእክት ምልክት አድርግ :

የአየሩ ሁኔታ በጃኩትስክ በህዳር ወር የሚያሳየው

ከባቢ 0 ሰንቲግራድ ሙቀት ከባቢ 20 ሚ.ሜ ዝናብ	☐
ከባቢ - 10 ሰንቲግራድ ሙቀት እስከ 50 ሚ.ሜ ዝናብ	☐
ትንሽ ከ10 ሰንቲግራድ ሙቀት ያነሰ እስከ 60 ሚ.ሜ ዝናብ	☐
ትንሽ ከ - 30 ሰንቲግራድ የበለጠ ሙቀት እስከ 15 ሚ.ሜ ዝናብ	☐

ሐ) በሰራ 2 ያለ ዲያግራም በማየት፣ በየተኞች ከተማዎች የዝናብና ሙቀት መጠን በበዛት ይቀያየራል፣ ትክክለኛውን ከተሞች አክብብላቸው፡

የዝናብ መጠን አብዛኛው ይቀያየራል በ:

ኅኖይ	ቱንዝ
ዱብሊን	ያኩትስክ

የሙቀት መጠን አብዛኛው ይቀያየራል በ:

ኅኖይ	ቱንዝ
ዱብሊን	ያኩትስክ

4. ይህ ሁለት ደብዳቤዎች በማምበብ አጠር አግርገህ ስለምን መሆኑን በቃልህ ግለጽ፡

ደብዳቤ ቁጥር 1

ለልጆች ከወተት ውኃ ስጣቸው

ትምርት ቤት ያለ የላም ወተት የተፈጥሮ አይደለም፤ የሰውልጅ ብቻ ነው የሌሎች አንሳታዎች ወተት የሚጠጣ፤ አንድ ሰፊ ሳይንሳዊ ጥናት ሮብ አለት በጋዜጣ መግለጫ ሰጥተዋል፤ አብዛኛው የሚዘረጋ የላም ወተት ባህረያዊ አለመሆኑን ተጽፏል፤ ጥናቱ ወተት መጠጣት ከ ኢድሜህን ማጠርና የአጥንት መሰባሰብ ነው ያያያዘው፤ የላም ወተት የህዝብን ጤናና ላክባቢው ጥሩ አይደለም፤ ስለዚህ ልጆቻችን አዲስና ጤና የሚሰጥ የአክባቢው ጓደኛ የሆነ ልምዶች ለመማር ግዜው ነው ፣ ለተማሪዎች ጥማታቸው ለማስታገስ ወኃ ስጥቸው፤

ሀርበርት ሚዩለር

የድርጅት ኃላፊ " ሽጌታርሽ ኤሰን"

መልስ ለ ሀርበርት ሚዩለር

ወተት ለምሳ ግዜ ነው

ሀርበርት ሚዩለር ተማሪዎች ትምህርትቤት ሲሆኑ ወተት አንድጠጡ አይፈልጉም፤ ድርጅቱና የተባበሩት መንግስቶች ደግሞ አስተያየታቸው ይለያል፤ ልጆች በትምህርት ቤት ወተት ይሰጣቸው ይላሉ፤ ወተት 18 ከ 22 በየቀኑ የሚያስፈልጉን የመግብ ይዘት የያዘ ሆኖ፤ የተማሪዎች ጥሩ አመጋገብ የሚያሳይ ነው፤ አዲስ የተደረገ ጥናት ተማሪዎች በትምህርት ግዜ መግብ ሲበሉ፤ ወተት ካልተሰጣቸው በቂ የምግብ ይዘት አንዳላገኙ ነው፤

ያመጋገብ ምሁር አላ ሮዛንደር ከ ዩኒቨርሲቲ ክርስትያንሽታድት ሸወደን፡ በሰወስት የሸወደን ትምህርት ቤቶች ጥናት ተካየደ፤ በሰወስቶቹ ትምህርትቤቶች በምሳ ግዜ አንድ አይነት መግብ ይሰጣቸዋል፤ በአንድ ትምህርትቤት ብቻ ነው ተማሪዎች በምሳ ግዜ ወተት የሚሰጣቸው፤

ውጤቱ አንደምያሳየው ፣ በተለይ ልጆች ጥቂት መግብ የሚመገቡ፤ ግዜ የሌላቸው፤ የወተት ውጤት አንደ ካልሰዩም፡ ሺታሚን ቢ 12፡ ማግነዝዩም ፡ ያስፈልጋቸዋል፤ ስለዚህ ነው ደግሞ ትምህትቤት ሲሆኑ ወተት የሚያስፈልጋቸው፤

ሱዛነ ፕሬስተር

የ " ፕሮ ባወር" ድርጅት ተወካይ

5. በስራ 4 ያሉ ሁለት ደብዳቤዎች መሰረት በማድረግ፣ ትክክለኛውን መልእክት ምልክት አድርግበት፤

ሀ) ለምንድነው ወይዘሮ ፕሬስተር ተማሪዎች ወተት ሊጠጡ አስፈላጊ ሁኖ ያገኘችው፤

- ልጆች ወተት ከጠጡ በዙ ሊበሉ ስለሚችሉ፤
- ወተት መጠጣት አድሜን ስለሚያረዝም፤
- ወተት ብዙ ንጥረ ቀረብ ስላለው፤

ለ) ለምንድነው አቶ ማየር ልጆች ከወተት ውኃ መጠጣት ይሻላቸዋል ያል፤

- ውኃ ከወተት የረከሰ ስለሆነ፤
- ውኃ ላከባቢ የበለጠ ስለሆነ፤
- ውኃ ለጥማት ይበልጥ ያረካል፤

ሐ) ጥናቱ በደብዳቤ ምን ያሳያል፤

- ወተት መጠጣት አዎንታዊና አሉታዊ ሳኦቤን አለው፤
- ትብህርትቤት ያለ አመጋገብ ያለውተት በቂ ንጥረ ቀረብ አለው፤
- ወተት መጠጣጥ ጠንካራ አጥንት ይሰጣል፤

መ) ለምንድነው ወይዘሮ ፕሬስተር ደብዳቤ የጻፈች፤

- አቶ ሚዩለር ተሳስቶ ነበር ብላ ለምን አንዳሰበች መግለጽ ስለፈለገች፤
- ውኃ ላከባቢ ጥሩ መሆኑን መግለጽ ስለፈለገች፤
- ተማሪዎች ጥቂት መግብ አንድመገቡ አልፈለገችም፤

ረ) አሮ ሚዩለር ወተት ከጠታን አድሚኦችን አውነት
 ያጥራል የሚል ነው። ውሸት

ሰ) አቶ ሚዩለርና ወይዘሮ ፕሬስተር በሁለቱ አውነት
 ደብዳቤዎች የጥናቱ አንድ አይነት ውጤት ነበር ውሸት
 ተጠቀሱ፤

ቀ) ሳይንቲስቶች ስለ ወተት መጠጣጥ አንድ አይነት አውነት
 አስተያየት ነው ያላቸው፤ ውሸት

6. በስራ 4 ከሚገኙ ደብዳቤዎች የተኛውን አሳማኝ ሆኖ አገኘህው፤ በቃልህ ግለጽ፤

Empty box for answer.

7. የሚከተሉትን ኃሳቦች ትርጉም ምንድነው፡ ትክክለኛውን ትርጉም ምልክት አድርግ.

ሀ) ሥነምግባር ማለት.....

- አኛ የምናደርገውና የማናደርገው፡ ሰዎችስ ስለሱ ምን ይላሉ፤
- እምነቶች፣ ኅጋዊና ኅጋዊ ያልሆነ፤
- አንድ ታሪካዊ ክፍለግዜ፡

ለ) ሰዎች ምን ይገልጻል፤

- ቃላቶች አንዴት አንድምትናገራቸው፡
- አንድ ጽሁፍ ርዝመቱ ስንት ነው ፡
- ቃላቶችና ምሉሃሳቦች አንዴት አንድሚስተካከሉ፡

ሐ) ዋና ተዋናይ የአንድ ታሪክ ማን ነው፤

- ታሪኩን የጻፈ ሰው፤
- አንድ ቢታሪኩ አስፈላጊ ሰው፡
- ቢታሪኩ መጀመርያ የተጠቀሰ ሰው፡

መ) ስምምነት ምን ማለት ነው፤

- መረዳዳት፡
- ብዙ ወይ ድርብ፡
- ፍቅር፡

8. ሰደቃው በማየት ጥያቄዎችን መልስ፤

ኒኮ አድሜው 15 ነው። ዓነኛ ክፍል ደግሞ ይማራል፤ ርብ ከስአት በአንድ መግብ ቤት አንደረዳት ሆኖ ይሰራል፤ በነጻ ግዜው ኳስ መጫወት ይወዳል፤ የሄ የሰሞኑ ፕሮግራም ነው።

	ሰኞ	ማክሰኞ	ሮብ	ኃሙስ	አርብ
7.45-9.15	የውጭ ቋንቋ [ፈረንሳኛ]	የውጭ ቋንቋ [እንግሊዘኛ]	ቁጥር	የውጭ ቋንቋ [ፈረንሳኛ]	የውጭ ቋንቋ [እንግሊዘኛ]
9.15-9.45	አረፍት	አረፍት	አረፍት	አረፍት	አረፍት
9.45-11.15	ቁጥር	ጀግራፊ	ባህርያዊ ስነፍልጠት	ባህርያዊ ስነፍልጠት	ታሪክ
11.15-12.00	ቁጥር	ጀግራፊ	ቋንቋና ስነጽሁፍ	ቋንቋና ስነጽሁፍ	ቋንቋና ስነጽሁፍ
12.00-13.30	የምሳ አረፍት	የምሳ አረፍት	የምሳ አረፍት	የምሳ ፅረፍት	የምሳ አረፍት
13.30-15.00	የውጭ ቋንቋ [እንግሊዘኛ]	ታሪክ	የውጭ ቋንቋ [እንግሊዘኛ]	ቋንቋና ስነጽሁፍ	ስፖርት
15.00-15.30	አረፍት	አረፍት		አረፍት	አረፍት
15.30-17.00	ቋንቋና ስነጽሁፍ	ስፖርት		ቁጥር	ሙዚቃ
17.00-18.00			ስራ		
18.00-19.00			ስራ		
19.00-20.00	አግር ኳስ		ስራ	አግር ኳስ	
20.00-21.00	አግር ኳስ		ስራ	አግር ኳስ	
21.00-22.00			ስራ		

Fragen

ኒኮ በሳምንት ስንት ግዜ የቁጥር ክፍለግዜ አለው፤

ሀ) መልስ: _____

የተኛው የትምህርት አይነት ነው ኒኮ በሳምንት አንድ ግዜ ብቻ ያለው፤

ለ) መልስ: _____

የተኛት የትምህርት አይነቶች ናቸው ለኒኮ ከግማሽ ቀን በፊት ፈጽሞ አረፍት የማይሰጡት፤

ሐ) መልስ: _____

